

**Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Institutt for datateknikk og informasjonsvitenskap**

EKSAMENSOPPGAVE I FAG TDT4186 – OPERATIVSYSTEMER

Faglig kontakt under eksamen: Svein Erik Bratsberg og Arvid Staupe

Tlf.: 99539963 (Bratsberg) og (735)91725 (Staupe)

Eksamensdato: 9. desember 2010

Eksamenstid: 09.00-13.00

Tillatte hjelpemiddel: D: Ingen trykte eller håndskrevne hjelpemiddel tillatt. Bestemt, enkel kalkulator tillatt.

Språkform: Bokmål

Sensurdato: 10. januar 2011

Eksamen er laget av Svein Erik Bratsberg og kontrollert av Arvid Staupe.

Oppgave 1 – Generelt, prosesser og sikkerhet – 15 %

- Hva er et operativsystem?
- Forklar hvorfor vi må lagre unna CPU-registre ved prosesskifte.
- Gi en oversikt over hva som menes med "malware".

Oppgave 2 – Systemkall – 10 %

- Forklar hvordan et systemkall virker med fokus på skifte til/fra kjernemodus.
- Gi fem eksempler på systemkall.

Oppgave 3 – Meldingssending – 10 %

Vi har meldingsmetodene *send* og *receive*.

- Forklar hva synkron og asynkron betyr for både *send* og *receive*.
- Forklar fordelene og ulempene med både synkron og asynkron meldingssending

Oppgave 4 – Minnehåndtering – 20 %

Vi har et sidedelt minne med 4 rammer og referansestrengen i den første raden av tabellen under. **0(r)** betyr at side 0 er referert, **1(w)** betyr at side 1 er referert og modifisert. **CI** betyr at klokkeavbruddet har kjørt.

0(r)	1(w)	2(r)	CI	4(r)	5(r)	6(w)	CI	0(r)	1(w)	5(r)	CI	6(w)	0(r)
0	30	60	90	120	150	180	210	240	270	300	330	360	390

Den andre raden viser tidspunktet for referansene. Anta minnet er tomt når den første referansen kommer.

Hvor mange sidefeil får vi ved de følgende sideerstatningsalgoritmene?

Anta at ingen modifiserte sider blir skrevet ut i dette tidsrommet.

- (5%) Not Recently Used (NRU). Vis rammetabellen og R- og M-bitene for hver av de 14 tidspunktene.
- (5%) Least Recently Used (LRU). Vis rammetabellen for hver av de 14 tidspunktene.
- (10%) WSClock. Anta grensa (τ) er 120. Vis rammetabellen, R- og M-bitene og siste referansetidspunkt for hvert element i rammetabellen for de 14 tidspunktene. Vis også hvor viseren på klokka er.

Oppgave 5 – Filsystemer – 10%

- a) Vi har et FAT-filsystem med en blokkstørrelse på 4096 bytes. En ny fil åpnes og det skrives 4 bytes til hver av de følgende (desimale) adressene: 0, 1000, 100 000, 1 000 000. Hvor mange blokker allokeres på disken?
- b) Regn ut tilsvarende som i oppgave a) når vi har et Unix V7-filsystem. Anta at hver blokkpeker er 4 byte.

Oppgave 6 – Vranglås – 15%

- a) Betyr en usikker tilstand at vi har vranglås? Forklar hvorfor eller hvorfor ikke.
- b) To prosesser har begge behov for å ha to blokker i buffer samtidig for å kunne fortsette. Begge prosessene har fått inn ei blokk i bufferet og begge venter på en ledig bufferplass, men bufferet er fullt. Hvordan kan denne vranglåsen løses?
- c) Kan du forklare en måte/metode en slik situasjon som i oppg. b) kan unngås? Hva er ulempene med en slik løsning av problemet?

Oppgave 7 – Multiprosessorsynkronisering – 10%

- a) Hvilke problemer kan oppstå ved prosesssynkronisering i multiprosessorsystemer med delt minne?
- b) Hvordan løses problemene fra oppg. a) ?

Oppgave 8 – I/O – 10%

- a) Diskuter kort fordeler og ulemper med minneavbildet vs. separat I/O.
- b) Anta en datamaskin kan lese eller skrive et minneord i løpet av 10 nanosekunder. Hva er det maksimale antall avbrudd datamaskinen kan håndtere per sekund når CPUen har 20 generelle register samt programteller og programstatus (PSW)?